

JUGOSLOVENSKI OBZOR

THE JUGOSLAV OBSERVER

The only Jugoslav Newspaper in Wisconsin. — Published weekly by the
OBZOR PUBLISHING CO.

Franz R. Staut, Editor & Publisher

630 W. National Avenue — Tel.: MITCHELL 4373 — Milwaukee, Wisconsin

65

SUBSCRIPTION RATES:

One year	\$2.50
Six months	\$1.50
Europe and other foreign countries: one year	\$3.50
Six months	\$2.00

Dopisi brez podpisov se ne priobčujejo. — Za vse ostale dopise odgovarjajo dopisniki sami in ne uredništvo. — Rokopisi se ne vračajo. — Pri spremembah naslova naj naročniki navedejo poleg nowega tudi staro naslov.

Lokalne novice

Ako imate na naslovu lista, ki ga prejemate, označeno

7-16-36

pomeni to, da Vam je z današnjim dnem potekla načrnila. Prosimo, ne odlajte s plačilom!

— 440 mrtvih v Wisconsinu vsled vročine. Rekordna vročina vseh časov, ki je pretekli teden zadevala 31 držav, je zahlevala do sreda zvečer 3,800 človeških življenj, bodisi direktno po vročini ali vsled utehitivosti pri kopanju. Od teh jih Wisconsin zaznamuje 440 (čez 120 samo v Milwaukee), dočim sta Minnesota in Michigan dosegli najvišje število, blizu 600 vsaka. Termometer je v krajih naše države kazal od 98 do 114 stopinj, dočim je v mnogih drugih državah dosegel višek 120 in celo več stopinj. Število onih, ki jih je zadevala solnčariča, pa gre v desetisočo. Samo v Milwaukee je bilo prijavljnih preko 2000 slučajev. Količje je med temi Slovencem, namni znano; sporočena sta nam bila samo dva slučaja in to Mrs. Katie Mayer-Deliček, ki se je onesvestila in bila odpeljana v bolnišnico (iz katere se je med tem že vrnila) ter Mrs. Frances Erčul. Brez dvoma pa je bilo tudi med Slovenci še več slučajev omedelvice. Milwaukee parki in obrežja ob Michigan jezeru so bila v teh dneh in nočeh vročine natrpano polna prebivalcev, ki so v hladu iskali olajšanja in prenočevali na prostem. Stanovanja so bila dezertirana. Ljudje, kolikor jih ni odšlo v parke in k vodam, so prečuli noči (kajti spati tudi na prostem skoro ni bilo mogoče) po vrtovih, poričih in celo po strehah. Vročina je napravljala ljudi tudi iznadljive. V nekem apartmaju so najemniki odprli v kopalnici prho in postavili pred njim električni pihalki, ki je spreminjal drobne vodene kaplje v hladilni zrak. Na ta način so znižali temperaturo v stanovanju za nekaj stopinj. A. D. Kvool, ravnatelj Fox Wisconsin gledališča, pa je prišel na dobro idejo za posetnike njegovih gledališč, ter jim naznal, da po končanih večernih predstavah, kadar vlada neznašna vročina, lahko pridejo spati v gledališče, ki je umetno hlajeno v temperaturi 70 stopinj. V Madisonu se je zadnje dni res poslužilo te ugodnosti kakih 176 ljudi, ki so prinesli s seboj blazine in odeje in po dolgem času v hladnem gledališču zopet enkrat pošteno — zasmrčali. Kvool je izjavil, da bo to udobnost dovolil svojim posetnikom tudi v svojih milwaukeeških gledališčih, ačo vročina, ki je zadnji torek popoldne znatno odjelnila, spet pritisne. Koliko čas bomo imeli blagodejni hlad zadnjih dveh dni, vremenski urad ne ve točno, (točno naš vremenski prerok največkrat sploh ničesar ne ve), a objublja nam ga vsaj še za danes in jutri. Poleg vročine, pa povzroča ogromno materialno škodo suša, ki je uničila farmerjem že skoro vse pridelke.

— Poročno dovoljenje so vzeliti te dni: Harry Ule, sin znanega rojaka Johna Uleta na 723 So. 7th St. in Miss Rose Kochavar, 1218 W. Madison St., ter Miss Sylvia Tročić iz Pewaukee, Wis. in Robert Krejčić, 3269 N. 28th St. — Bilo srečno!

— Vile rojenice so se zglašile pri družini Joseph Repenšek, 7129 W. Beloit Rd. in putište krepkega sinčka! Čestitamo!

— Zvišanje cene mleku. Splošna suša, ki je vladala zadnje tedne v mnogih državah, in ponekod traja še naprej, je zelo prizadela tudi Wisconsin. Poljski pridelki so do malega uničeni in živila na paši nima zadostne hrane. Posledica tega bo zvišanje cen raznim živilom, in prvo tako zvišanje bomo občutili na mleku, ki bo z današnjim dnem za le na kvartu dražje. Povišeli bo šel farmerju, kateremu ži-

— Smrt starega pionirja. Neznašna vročina zadnjih dni je pogubnosno vplivala tudi na znanega rojaka Johna Ravnikarja, 4638 N. 32nd St., ki si je v duševni zmudenosti v noči

vina vsled nezadostne paše da je mnogo manj mleka. Slično povišanje cen mleku stopa v veljavno tudi po nekaterih drugih državah. Razen mleka so že poskočile cene tudi raznemu sadju in zelenjavji, dočim se v bližnji bodočnosti — ako suša kmalu ne odjenja — pričakuje poviška cen tudi poznejšim poljskim pridelkom kot noki, koruzi, krompirju itd.

— Gostilničarji odobravajo kvoto. Predlog aldermana Froeminga, da se za gostilne uvede kvota po vardi, in sicer na vsakih 500 prebivalcev po eno gostilno, je našel simpatičen odgovor med gostilničarji. Organizacija gostilničarjev je na svojem zborovanju, ki se je vršilo v torek popoldne v Eagles dvorani, enoglasno odobrila nameravano ordinanco. "Mi imamo preveč gostiln v mestu, včasih kar po šest v enem bloku, ki ne morejo napraviti poštenega življenja, brez da bi na ta ali oni način ne kršili postav in tako izpodkopavali ugled obrti," je dejal novo izvoljeni predsednik organizacije Anton Senter. "Do sedaj vprašanje značaja in sposobnosti pri dobavi licence ni igralo nobene vloge. Vse, kar je bilo za licenco potrebno, je bilo \$200. Pod novo ordinanco pa bo treba nekoliko natančnejje pogledati tudi v značaj in reputacijo prisilca, če hočemo naši obrti priboriti in ohraniti dobro ime," je izjavil prejšnji predsednik Smukowski. — Na zborovanju se je izvršilo tudi ustoličenje novih uradnikov organizacije, med katerimi sta tudi dva Slovence in sicer rojak Joseph Mayer kot blagajnik, in rojak Matt Udovč kot član direktorija.

— Slučaj pasje stekline se je pojavit v Milwaukee in kot posledica je uveden v okraju najstrožji pasji kontumac za dobo 90 dni. Lastniki psov ne smejajo svojih živali pod nobenim pogojem puščati, da letajo prosto okrog, temveč jih morajo voditi na vrvicah. Policija ima strog nalog, da uveljavlja to odredbo in polovi vse pse, ki letajo okrog brez gospodarjev, lastnike pa naznani, da zapadle strogi kazni od \$25 do \$100. Pravico ima tudi take pse ustreliti. Kontumac je stopil v veljavno 7. julija in bo trajal do 7. oktobra. Pazite torej na svoje pse, da ne hoste imeli nepotrebnih sitnosti.

— Wisconsin State Fair se otvoril letos v soboto 22. avgusta ter bo trajal do sobote 29. avgusta, to je 8 dni in noči. Ravnatelj te velike vsakoletne razstave, Mr. Ralph E. Ammon, je delal vse leto, da je dobil za letošnjo razstavo, ki se vrši obenem s stolnecno državo Wisconsin, najboljše atrakcije na razpolago. Ena največjih posebnosti bo vsakodnevna večerna predstava "Above the Stars", dalje konjske, avtomobilске in motociklistične tekme, cirkuske točke in "Festival luči". Ob tej priliki bo izbrana tudi "Miss Wisconsin". Lista nagrad je bila letos zvišana za \$10,000 ter znača kupna sveta vseh nagrad, ki bodo oddane letos \$55,805.50. Za otroke sta letos določena dva dneva in sicer v ponedeljek in petek. Kompletne programi te razstave so brezplačno na razpolago v našem uradu.

— Milwaukee poletni festival se prične prihodnjo nedeljo v Lake parku in bo trajal 6 dni. Posebna atrakcija letošnjega programa bo povečana (50) skupin Chippewa Indiancev, ki bodo imeli v parku svojo indijansko vas v šotorih in razkazovali svoje običaje in ples. Program vsebuje tudi mnogo drugih novih točk. Otvori se ob 2:30 popoldne s tekmo vožnje motociklov v hrib, formalni otvoritveni govor pa bo imel župan Hoan ob 7:30 zvečer.

— Piknik klubov progressivne stranke se vrši prihodnjo nedeljo (19. julija) v Waukesha Beach parku. Glavni govornik bo govoril Philip La Follette, ki bo govoril ob 4:30 popoldne. Oddanih bo cela vr

Ako Mislite Nanje ... telefonirajte jim!

Ali mislite na odsotne člane svoje družine? Na dobre prijatelje v oddaljenih mestih? Presenetite jih danes zvečer — pokličite jih po "Long Distance" telefonu.

"Long Distance" klic, intimen in oseben, vam nudi užitek in dokazuje vašo pozornost napram svojem. Ta služba je jasna in hitra, in čez vse, ne draga.

Wisconsin Telephone Company

Telephone BR oadway 4740 722 North Broadway

sta nagrad, med njimi kot glavna nagrada Victoria Nash sedan avto. Pričakuje se tudi mnogo zunanjih gostov.

SHEBOYGAN

— Nov grob. V četrtek 9. t. m. je v Sheboygan Memorial bolnišnici premirila v 60. letu starosti Mrs. Elizabeth Kerzich, 1126 Alabama Ave. S sprogom Johnom je prišla v Ameriko pred 25. leti. Naselila sta se v Sheboyganu in ostala tam ves čas. Poleg moža zapušča še tri hčere, Mrs. John

Turk in Misses Mary in Elizabeth, ter dva sina Williamina in Josepha, vsi v Sheboyganu. Pogreb se je vršil v soboto iz cerkve Sv. Cirila in Metoda na Greendale pokopališče. — Blag jí spomin, preostalim pa naše sožalje!

— Poročno dovoljenje sta vzel te dni Miss Angeline Jersaj, 1616 John's Ct. in Henry Rommelfaenger, 1524 Johns Ct. — Poročila pa sta se Mrs. Rose Grabner, 1706 Main Ave. in Anton Pekol, 624 N. 4th St. — Bilo srečno!

STROŠKI NATURALIZACIJE

JE

(Nadaljni članek o naturalizaciji in državljanstvu.)

Nedavno je neki federalni sodnik v državi Louisiana odbral prošnjo za državljanstvo štirim inozemcem, ki so bili na "relifu". Mnogi ljudje se bili ogorčeni radi tega odloka, in bržkovo bo vložen priziv proti istemu. Ako kdo ne bi moral delati in tako izpoljevati svoje dolžnosti napram družini in družbi, bi bil ta odlok popolnoma v mestu. Odreči pa državljanstvo inozemcu dobrega značaja, ki želi delati, samo zato, ker po nesreči ne more najti dela in je zato prisiljen iskat podpore, je pa povsem druga stvar. Tako zanikanje povsem krivično predpostavlja, da je poenitje odgovoren za sedanje pomanjkanje dela mesto celotne družbe.

Kar se tiče stroškov, spojenih z naturalizacijo, se dostikrat sliši s strani kakega inozemca, da bi rad postal državljan, ali da si ne more to privoščiti radi stroškov. Dostikrat bi bilo bolj umestno reči, da si ne more privoščiti NE biti državljan, kajti državljanstvo utegne pomenjati zasluzek ali starostno pokojnino. Ni dvojne, da je sedanji razmerah za mnoge jako težko plačati zahtevane stroške. Ali ako je državljanstvo kaj vredno, inozemec mora biti priznaten k vrednosti, ki je zelo visoka. Povrh teh stroškov so tudi postranski stroški. Treba priložiti po dve sliki toliko za "prični papir", kolikor za "drugi". To tudi nekaj stane. Potem je zamudna časa. V splošnem ni treba zguščiti mnogo časa za "prični papir", ali polovica delavnega dne in tudi še več se izgubila, ko treba iti pred naturalizacijskega izpravevatelja. Pa je tudi vprašanje prič, ki jih dostikrat treba nagraditi za izgubljeni zasluzek.

Mnogi inozemci se zatezajo k pravniku ali izvedencu, da jim izpolni prošnjo za naturalizacijske papirje. Dočim je res, da je treba biti natančen pri odgovarjanju na razna vprašanja v tiskovinah, ni ta dodatni strošek večinoma potreben. Skoraj v vseh ameriških mestih so ustanove, ki rade pomagajo inozemcu izpolnitve prošnje.

FLIS.

JUGOSLOVANSKA PODPORA

ZVEZA

Inkorporirana leta 1915.

UPRAVNI ODBOR

Predsednik: Viktor Petek, 3812 W. Greenfield Ave., Milwaukee, Wis. Podpredsednik: Anton Demšar, 2040 So. 92nd St., West Allis, Wis. Tajnik: John Lenko, 329 So. 6th Street, Milwaukee, Wis. Zapisnikar: John Arnič, Road 4, West Allis, Wis. Blagajnik: Anthony Yeray, 835 W. National Ave., Milwaukee, Wis.

NADZORNINI ODRORI

Predsednik: Frank S. Ermens, 6227 W. Greenfield Ave., West Allis, Wis. Nadzornik: Frank Zajec, 725 W. National Ave., Milwaukee, Wis.

Nadzornica: Terezija Kaytnar, 641 W. National Ave., Milwaukee, Wis.

POROTNI ODRORI

Predsednik: Joe Vidmar, 2027 W. Garfield Ave., Milwaukee, Wis.

Porotnica: Mary Bačun, 1344 So. 58th Street, West Allis, Wis.

Porotnik: Anton Debevec, 1803 So. 11th Street, Sheboygan, Wis.

TISKOVNI ODRORI

John Lenko, 929 So. 6th Street, Milwaukee, Wis. Frances Krubke, 727 N. 11th Street, Sheboygan, Wis. John A. Oblick, 1130 W. Walker Street, Milwaukee, Wis.

URADNO GLASILLO

"O B Z O R ", 630 West National Avenue, Milwaukee, Wisconsin.

VRHOVNI ZDRAVNIK :

Dr. H. T. Kristjanson, 324 E. Wisconsin Ave., Milwaukee, Wis.

Seja glavnega odbora se vrši vsak tretji ponedeljek v mesecu, ob 7:30 zvečer na 725 W. National Ave. — Pri J. P. Z. Sloga je lahko zavaruje se za \$1000, \$500 ali \$250 posmrtnine in za \$1 ali \$2 dneve bolesniške podpore. — Zavaruje se tudi lahko za samo posmrtnino.

Pozor: Vse pošiljatve in stvari, ki se tičejo gl. upravnega odbora in Zvezze, se naj pošiljajo na gl. blagajnika posiljatelja. — Vse zadeve na zvezzi v zvezi z blagajnikom, se naj pošiljajo na gl. blagajnika.

Note: All remittances of business concerning lodges and members should be addressed to the secretary's office. All financial matters should be addressed to the treasurer's office.

CUDNA REČ

Sinko: Oče, zakaj imajo žirafe tako dolge vratove?

Oče: Da lahko obirajo listje z visokega drevesa.

Sinko: Zakaj pa je dreve tako visoko?

Oče: Da ni potrebo žirafam pripogibati vratov.

REŠILNA DESKA

A: Ali je res, da se misliš oženiti z Jero? Kako moreš vzeti žensko, ki je suha kakor deska?

B: Zato pa ima denar.

A: A tako? Torej rešilna deska.

• • •

Ustanovljena leta 1912.
Sedež: Milwaukee, Wis.

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik: Mihail Geiser, 822 West Bruce Street, Milwaukee, Wis.
Podpredsednik: Frank Schneider, 712 South 9th St., Milwaukee, Wis.
Tajnik: Joe Matoh, 704 South 9th Street, Milwaukee, Wis.
Blagajnik: John Selich, 838 South 6th Street, Milwaukee, Wis.
Zapisnikar: Frank Britz, 708 South 7th Street, Milwaukee, Wis.

NADZORNJI ODBOR:

Steve Salomon, 914 South 7th Street, Milwaukee, Wis.
Frank Starich, 500 South 5th Street, Milwaukee, Wis.
Frank Kaytna, 641 W. National Avenue, Milwaukee, Wis.

RADNO GLASILO:

"OBZOR", 630 West National Avenue, Milwaukee, Wis.

ZDRAVNIK:

Dr. John S. Stefanec, 602 So. 6th Street, Milwaukee, Wis.
Seje se vršijo vsaki tretji petek v mesecu ob 8. uri zvečer na 739 W. National Ave. — Pri Zvezni Liliji se lahko zavarujete za \$250.00 ali \$500.00 posmrtnine in za \$1.00 dnevne boinške podpore. — Zvezna Lilia sprejema kandidature od 16. do 45. leta starosti, obojega spola. Pri Zvezni Liliji se tudi lahko zavarujete za samo posmrtnino.

DOPISI

Zahvala

Milwaukee, Wis. — Društvo Sloga št. 1 in društvo Napredna Slovenka št. 6 J. P. Z. S. se iskreno zahvaljujeta vsem udeležencem našega skupnega piknika dne 5. julija.

Zahvalimo se posebno vsem delavnjem članom in članicam, ki so zopet tako požrtvovano delali. Ne bomo jih imenovali pojmensko, ker vemo da za svoje požrtvovano društveno delo ne zahtevajo javne zahvale, vemo pa vsi, kdo so ti naši zvesti člani in članice.

Dalje se iskreno zahvalimo vsem članom in članicam naših bratstev v prijateljskih društvih, ki so nam izkazali svojo naklonjenost.

Zahvalimo se sploh vsakomur, ki je na eden ali drugi način pripomogel do boljšega uspeha.

Na pikniku so bili slediči deležni nagrad:

Prva nagrada: št. 304, John Turk, 1114 So. 2nd St.; druga nagrada: št. 521, Peter Skruba, 1501 W. Scott St.; tretja nagrada: št. 427, Tony Krall, 6527 W. Greenfield Ave.;

četrta nagrada: št. 91, Mary Ermenc, 1019 So. 5th St.; peta nagrada: št. 2, Mary Fabb, 749 W. Virginia St.

Pripravljalni odbor.

Opozorilo in naznanilo članstvu "Lilije"

Milwaukee, Wis. — Celokupno članstvo "Lilije" se opozarja na polletno sejo društva, ki se vrši v petek 17. julija zvečer, v Mrs. Tamše dvorani.

Dalje se naznanja vsem članom in članicam, da se vrši polletna seja gl. odbora Zvezze v torek 28. julija, ob 7:30 zvečer v isti dvorani, na katero imajo dostop vsi, ki jih poslovanje zanima.

Ne pozabite tudi na prodajo vstopnic za naš piknik dne 2. avgusta.

Odbor Zvezne društva "Lilija"

OUTDOOR GIRLS NEWS

The regular meeting was held on July 1st. The attendance was very poor due to the heat. To boost it, the Outdoor Girls Club is giving two months' dues to the lucky member whose name is drawn. Of course, the member must be present to be eligible for the dues. By the way, don't forget the next meeting will be held at the Holy Trinity School Hall. Bunco will be played with prizes for high and low scores.

The Picnic Committee is hard at work with high hopes of making this affair both a social and financial success. We kindly urge all members to cooperate. The date and place of this gala affair is August 9th at Sagadin's Grove, So. 38th & W. Burnham Sts. In the afternoon there will be a baseball game (Outdoor Girls

vs. Jolly Allis Girls) at 35th & Burnham Sts. At the picnic grounds, bingo will be played and accordion music will be furnished for those who care to dance. In the evening there will be dancing to a well-known 4 piece orchestra. Lunch and refreshments will be served both afternoon and evening. Three cash prizes — \$10, \$5 and \$3 will be given away in the evening at 10 o'clock. We invite all neighboring lodges and assure all who attend a jolly good time.

News Bits

Cupid has again struck among us and this time fatally. Sister Rose Kochevat is going to say "I do" on July 18th. Sincere Congrats, Rose and Harry.

A shower was held recently on Sis. Vicki Jereb. Lucky thing for her that the campaign for new members is still on — no initiation fees.

Captain Mildred Grahek was presented with a beautiful lodge pin, which was given with the compliments of Supreme President, Mrs. Marie Prisland.

Seems to be too hot for dancing these days. Ann R. prefers to go walking. Right?

Guess we will have to organize a "To the Olympics" Club, and raise funds for the purpose of sending our Sisters Ann Povsic and Marie Zambar to compete for swimming honors. You'd agree with me if you could have seen them strutting their stuff at Army Lake Sunday.

Several of our girls are vacationing. Sister Fanny Kropusek is visiting friends way down south (in Illinois). Sisters O. Remie, F. Povsic, E. Kozak, J. Salatnik and M. Roysek are at Pewaukee Lake for a 2 weeks' stay.

I hope our West Allis friends had a nice time on their trip West. By the way, did you bring back any souvenirs?

Well, I'll be seeing you at the Federation Picnic this Sunday, July 19th at Sagadin's Grove.

Yo-Yo

Merilo ljubezni

Stric: No, Nežika, katerega strica ima rajši, Mihec ali Jožka?

Nežica: Tega ne smem povediti, ker bi me Mihec našeškal.

Sam je krv

Petletni Jakec vleče psička za rep. Mati ga pokara: Jakec, to je grdo, da ubogega psička vleče za rep.

Jakec pa pojasni svojo nedolžnost: Mamica, saj ga ne vlečem za rep. Jaz rep le držim, vleče pa kužek sam.

V šoli

Mihec: Prosim, gospod učitelj, ali je človek lahko kaznovan za nekaj, česar ni naredil?

Učitelj: Nikakor ne, Mihec.

Mihec: Torej vam povem, gospod učitelj, da računske naloge nisem naredil.

Svet včeraj, danes in jutri

ZVEZDE SO STRAHOTNO VROČE

NEZNAN DEČEK JE ŽIVEL ŽIVALSKO ŽIVLJENJE.

Pred akademijo znanosti v Londonu je pred kratkim predal sloveči angleški zvezdolovec James Jeans. Najprej je obravnaval vprašanje, kako topla so nebesna telesa. Pri tem je učenjak ugotovil, da je naše solnce razmeroma hladno, da si znaša njegova topota 6000 stopinj Celzija (pribl. 14,000 stopinj Fahrenheita). To je silno malo v primeru s 70.000 stopinjam Celzija (160.000F) vročine, ki jo po večini izvarevajo druga nebesna telesa.

Tudi zvezda Sirij ni preveč vroča zvezda. Ime še 10 do 11 stopinj Celzija (24.000F) vročina strahotno velika. Kaj pomeni 70.000 stopinj Celzija vročine, tega si mi ljudje niti misliti ne moremo. Da bi poslušalec saj približno dovedal, kaj in koliko je to, je angleški zvezdolovec porabil čedno primera. Dejal je: Kvantni centimeter površine takih zvezd, ki ima 70.000 stopinj Celzija vročine, bi sam izvareval toliko vročine, da bi njena sila bila enaka sili vsega angleškega brodovja.

Nato je angleški zvezdolovec razlagal, da so po njegovih opazovanjih nekatere manjše zvezde snovno tako gosto sestavljene, da že majhen drobec, nič večji kot česnjeva koščica, tehta najmanj eno tono. Če bi človek živel tam gori, bi lahko v telovnikovem žepu nosil stotine ton težke predmete, če bi se že ne utrgal.

Zelo zanimiva je bila tudi profesorjeva razlaganja sončnih peg, ki nastopajo v razdobjih po 11 let na sončni površini ter vplivajo tudi na vremenske razmere na zemlji. Po mišljenu tega angleškega učenjaka so sončne pegi posledica plinskih izbljujev iz notranjosti solnce na njegovo površje. Ti izbljujevi se širijo v svetovje z naglego skoro enega milijona in pol milij na uru. Te plinske megle, vrzene v svetovje, se občutijo na zemlji in obliku magnetičnih viharjev, ki nastopajo nekako 30 ur potem, ko je na soncu nastal izbljuv.

Javier je nameraval najdenčka obdržati v hiši in ga vsgajati; a to se je izkazalo za preveč težavno. Mali Tarzan ni pustil nikogar bližu, branil se je vsakega oblačila, ni maral kuhanj jedi, ampak je jedel samo sirove sadove. Spal je samo na prostem, v ograjenem prostoru, da bi ne pobegnil, in

ni se bilo mogoče z njim spoznati.

Pa se je Javier z malim divjakom popeljal v Salvador na policijsko ravnateljstvo. Policija se je zamaš trudila najti dečkove starše. Čečas so dečka, ki so ga krstili na ime Ruben Marroquin, oddali v vzgojivošči profesorja Ramureza Chula, ki je eden izmed najboljših vzgojiteljev v deželi.

V zavodu so imeli z dečkom, ki se je medtem že nekoliko privadi ljudi in ni bilo več nevarnosti, da pobegne, mnogo težav. Slepko prej se je branil jesti kuhano hrano. Jedel je samo mangove sadove in banane, ki jih je, če jih ni dobil, kratkomalo šel krast. Noč in dan se je klatil zunaj in se ni hotel sprizagniti s tovariši. Lotil se je vsakega z divjim tuljenjem in ga, ker je bil izredno močan, tudi premagal. Ko pa je nekega tovariša hudo ranil, je profesor Chulo vzel palico in Tarzana naklestil.

Palica je napravila na malega divjaka globok vtis. Od tistega dne je postal krotkejši, in če je profesor razlagal gojenec telefon. Tarzan je z napeto pozornostjo držal slušalo na ušesih in poslušal glasove. Opazoval je profesorja, kako govori v telefon. Naenkrat je vstal, zgrabil se na hrbet padajočimi lastmi, s kremljpm podobnimi nohti na nogah in rokah in izredno močnimi mišicami. Pihal je in praskal ko divji maček, da so ga le s težavo ukrotili.

Sprva si niso bili na jasnen, ali je mali divjak, ki ni znal govoriti, ampak je dejal od sebe samo živalske glasove, sploh belokožec. Njegova polta je bila temna od solnca in umazanost. Javier ga je vzel v svojo hišo, kjer so ga temeljito skopal, pri čemer se je mali divjak branil na žive in mrtve. Ko je bil opran so mogli ugotoviti, da je v resnici otrok benih staršev.

Javier je nameraval najdenčka obdržati v hiši in ga vsgajati; a to se je izkazalo za preveč težavno. Mali Tarzan ni pustil nikogar bližu, branil se je vsakega oblačila, ni maral kuhanj jedi, ampak je jedel samo sirove sadove. Spal je samo na prostem, v ograjenem prostoru, da bi ne pobegnil, in

— V Girardu, O., sta se poročila Frank Gantar in Miss Ana Račič.

Kadar...
Vaš trgovec slučajno nima dotične stvari, da Vas brzo postreže, ali

Kadar...
je sila in rabite nujno profesionalne pomoči, bodisi podnevi ali ponoči, ali

Kadar...
hitro želite dobiti prijatelja na telefon in pokramljati z njim

POGLEJTE
v naš "IMENIK TRGOVCEV, OBRTNIKOV IN PROFESIJONALCEV", ki Vam bo brzo povedal pravi naslov!

—

Kadarkoli ste v dvomu...

kje dobiti potrebščine ali postrežbo za svoje gospodinjstvo, za svoj dom, za svojo družino, ali

KADAR...

Vaš trgovec slučajno nima dotične stvari, da Vas brzo postreže, ali

KADAR...

hitro želite dobiti prijatelja na telefon in pokramljati z njim

POGLEJTE

v naš "IMENIK TRGOVCEV, OBRTNIKOV IN PROFESIJONALCEV", ki Vam bo brzo povedal pravi naslov!

"Udobna služba za Vas in za trgovca!"

Alexander Dumas:

GROF MONTE CRISTO

Roman čudne usode mladega mornarja, ki je postal nedolžna žrtev zahrbtnih intrig, a pozneje lastnik največjega bogastva na svetu.

TRETJI DEL

(Edmond Dantes se pod masko grofa Monte Crista približuje svojim trem sovražnikom, ki so ga po nedolžnem spravili v ječo.

— Njegov obračun z njimi.)

V.

Hiša v Auteuillu.

(86)

(Nadaljevanje.)

Bertuccio vzame svetliko in uboga.

Vrata se odpre; nebo je bilo megleno in temno, in zastonj se je bojeval mesec z morjem oblakov, ki ga je obdajalo s temnimi valovi, katere je za trenotek obsvetil, in nato zopet izginil.

Intendant hoče kreniti na levo.

“Ne, gospod,” pravi grof, “zakaj bi se izgubljala v temih drevoredih. Oglejva si najprej to lokou na desni.”

Bertuccio si obriše pot s čela, toda uboga; vendor gre vedno bolj na levo.

Nasprotno krene Monte Cristo na desno; pri gosti skupini dreves obstane.

Zdaj se intendant ne more več premagovati.

“Pojdite proč, ekselencu,” vzklikne, “rotim vas, pojrite proč! Baš na onem mestu stojite!”

“Na katerem mestu?”

“Na mestu, kjer je pal.”

“Moj ljubi gospod Bertuccio,” pravi Monte Cristo smehljaje, “spomljujte se vendor! Saj ta kraj vendor ni Sartina ali Corte. To ni zaseda, ampak angleški vrt, ki so ga sicer slabovzdrevlali, kar priznam, ki pa ga zato še ni treba obrekati.”

“Gospod, ne ostanite tamkaj, rotim vas, ne ostanite!”

“Zdi se mi, da blaznite, mojster Bertuccio,” pravi grof h

grof, "da vas pošljem nazaj k vašemu izpovedniku. Tam lahko postanete kartuzijanc ali bernardinec in klepetate z njim o svojih skrivnostih. Jaz si pa v svoji hiši ne želim človeka, ki ga pregačajo take pošasti; jaz nimam rad, da imajo moj ljudje na mojem ozemlju mesta, kamor si ponoči ne upajo iti. Tudi vam moram priznati, da me jako malo mika obish kakega policijskega komisarja, kajti — razumite me dobro, mojster Bertuccio — v Italiji plačajo justico samo, če molči, v Franciji nasprotno samo če govor. Vraga, mislil sem, da je v vas nekoli Korza, da ste vrl tihotape, zelo izvrstem intendant; toda zdaj vidim, da imate tudi še druge lastnosti. Vi niste več za me, gospod Bertuccio."

"O milostivi gospod, milostivi gospod," vzkljukne intendant, preplašen vsled te grožnje, "o, če me obdrži v vaši službi samo to, da govorim, potem hočem govoriti in vam povedati vse. In če vas moram zapustiti, prav! Potem grem naravnost na Šafot."

"V tem slučaju je stvar drugačna," pravi Monte Cristo. "Toda če hočete lagati, si premislite! Tedaj bi bilo boljše, da sploh ne govorite."

"Ne, gospod, prisegam vam pri izveličanju svoje duše, da vam povem vse. Celo abbe Busoni ni izvedel moje skravnosti popolnoma; povedal sem mu le, kar sem mislil, da je za odpuščev greha potrebo; toda najprej vas prosim, da se oddaljite od te platane. Glejte, mesec prihaja in razsvetljuje oblake, in tamkaj, prav tam in prav tako, kakor stojite vi, prav tako kadar vi zavijt plašč, je stal gospod Villefort . . ."

"Kako?" vzkljukne Monte Cristo. "To je bil gospod Villefort . . .?"

"Ali ga poznate, eksceleanca?"

"Prej je bil kraljev prokurator v Nimesu?"

"Da."

"Oni, ki se je oženil s hčerkijo markija de Saint Meran?"

"Da."

"In kaj je bil znan kot najpoštenejši, najresnejši in najstrožji uradnik?"

"Torej, gospod," vzkljukne Bertuccio, "ta mož, ki je bil znan kot neomadeževan . . ."

"Da."

"Je bil ničvrednež."

"Bah," pravi Monte Cristo, "to je nemogoče!"

"In vendar je tako, kakor vam pravim."

"Ej, resnično?" vpraša Monte Cristo. "In ali imate dokaz za to trditev?"

"Vsaj imel sem ga."

"In ste ga izgubili? Nerodež!"

"Da, toda če bi ga dovolj iskal, ga zopet najdem."

"Res!" pravi grof. "Torej povejte mi to, gospod Bertuccio, kajti pričenja me resno zanimati."

In grof sede, pojoč kratko arijo iz "Lucije" na klop, določim prične zbirati Bertuccio svoje misli, da uboga njegovo posvetje.

VI.

Krvna osveta.

"S čim želite, da pričnem pripovedovati, gospod?" vpraša Bertuccio.

"Kjerkoli hočete," pravi Monte Cristo, "kajti jaz vendar o tem ničesar ne vem."

"Toda jaz menim, da je abbe Busoni povedal vaši eksceleenci . . ."

"Da, dal mi je nekaj podatkov, toda izza onega časa je sedem ali osem let, in vse sem pozabil."

"Iti moram nazaj v leto 1815."

"O, o," pravi Monte Cristo, ki mu letnica 1815. obudi neprjetne spomine in mu znova prinese pred oči usodni trenutek, ko so ga iz naročja neveste odvedli v ječo, "1815", ponovi, "to ni bilo včeraj."

"Ne, gospod, in vendar so mi posamezne okolnosti še v tako svežem spominu, kakor bi bilo vse to včeraj. Imel sem starejšega brata, ki je služil cesarju. Postal je poročnik v polku, ki je bil sestavljen zgolj iz Korzov. Ta brat je bil edini prijatelj; bila sva siroti, jaz od petega, on od osemnajstega leta; on me je odgojil, kakor da sem njegov lastni sin. Leta 1814, za časa Bourbonev, se je oženil. Napoleon se je vrnil z Elbe, in moj brat je vstopil takoj zopet v njegovo službo; v bitki pri Waterloo je bil lahko ranjen in se je unaknil z armado preko Loire."

"Toda to, kar mi pripovedujete, je zgodovina sto dni, gospod Bertuccio," pravi grof, "in če se ne motim, je ta že minula."

"Oprostite, eksceleanca," toda te prve okolnosti vam moram povedati, in obljudili ste mi potrpljenje."

"Naprej, naprej! Vesti se hočem tako, kakor sem obljudil."

"Nekega dne sva bratova žena in jaz dobila pismo; stanova sva namreč v majhni vasi Rogliano na skrajnem koncu Korze; to pismo je bilo od mojega brata; pisal je, da je armada odpuščena in da se vrne čez Chateauroux, Clermont-Ferrand, Puy in Nimes; prosil me, če imam kaj denarja, naj mu ga pošljem v Nimes h krémariju, s katerim smo se poznali, in pri katerem sem imel večkrat kak opravek."

"Kot tihotape?" pravi Monte Cristo.

"Ej, moj Bog, gospod grof, vsak človek mora živeti."

"Gotovo; nadaljujte."

"Ker sem svojega brata močno ljubil, kakor sem eksceleenci že povedal, sem sklenil, da mu denarja ne pošljem, ampak mu ga nesem sam. Imel sem kakih tisoč frankov. Od teh sem jih pustil Assunti, svoji svakinji, petsto, z drugo polovico pa sem se napravil na pot v Nimes. To je bilo lahko storiti, kajti imel sem svojo barko, opravek na morju pa sem lahko dobil; vse je pospeševalo izvršitev mojega načrta. Toda ko sem obložil barko s tovori, se je naenkrat izpremenil veter, tako da je minulo skoro pet ni, predno smo mogli kreniti v strugo Rhone. Končno se nam je posrečilo, dospeli smo v Arles, barko sem pustil med Bellegardeom in Beaucaireom ter se napotil v Nimes."

"Zdaj prideite k stvari, ali ni res?"

"Da, gospod; oprostite, toda sami uvidite, da sem vam povedal stvari, ki spadajo k tej povesti. Tedaj je bil čas, ko so se vršili na jugu znani poboji. V okolici so bili trije roparji, imenovali so se Trestaillon, Truphemie in Graffan; ti so pobili vsakogar, o komur se je mislilo, da je bonapartist. Gotovo ste slišali o tem klanju tudi vi, gospod grof?"

"Nekaj malega pač, a tedaj sem bil daleč, daleč od francoskih tal. Nadaljujte!"

"Ko sem dolbil v Nimes, sem moral dobesedno broditi po krv, z vsakim korakom sem zadel ob trupla. Morilci so bili na čelu redno sestavljenih top ter so morili, pustošili in požigali."

"Ko sem zagledal te potiske krvi, se me je poslastila strašna slutinja, ne glede mene, ki sem bil pri prost, neznaten korziški ribič in se torej nisem imel ničesar batiti, toda bal sem se za svojega brata, ki je bil Napoleonov vojak, vračajoč se od

armade v uniformi in oficirskimi opoletami, in se je imel torej bati najhujšega.

"Letel sem k svojemu krémariju. Moje slutnje me niso varale, moj brat je dospel prejšnji večer v Nimes in je bil umoran pred vrati hiše, v katero se je hotel zateči.

"Storil sem vse, kar je bilo v mojih močeh, da bi izvedel za morilce, toda nihče ni imel poguma, da bi mi jih povedal. Tedaj sem se zmisliš francoske justice, ki sem jo slišal tako zelo hvaliti in o kateri so rekli, da se ne boji nikogar. In šel sem h kraljevemu prokuratorju."

"In ta, kraljevi prokurator se je imenoval Villefort?" vpraša Monte Cristo malomorno.

"Da, eksceleanca. Zadnji čas je prišel iz Marseillea, kjer je bil namestnik. Njegova vestnost mu je pomagala, da je napredoval. Reklo se je, da je bil eden prvih, ki je povedal vladu, da se je cesar na Elbi ukreal in odpel proti Franciji."

Bridek nasmej zaigra pri teh Bertucciovih besedah na ustnicah grofa Monte Crista, katerega pa vsled teme intendant ne zapazi.

"Torej ste se mi predstavili," pravi Monte Cristo.

"'Gospod,' mu pravim, 'mojega brata so ubili tukaj v Nimesu na ulici. Ne vem, kdo je morilce, a vaša stvar je, da to izveste. Tu ste zastopnik pravice, in pravica mora onega, katerega ni mogla varovati, vsaj maščevati.'

"In kaj je bil vaš brat?" vpraša Monte Cristo.

"'Poročnik v korziškem polku.'

"'Torej uzurpatovje vojak?'

"'Vojak francoske armade.'

"'Torej, mi pravi, 'ljubil je meč in umrl z mečem.'

"'Motite se, gospod, umorjen je z bodalom.'

"'In kaj hočete, da storim?' odvrne uradnik.

"'To vendar, kar sem vas že prosil, da ga maščujete.'

"'In nad kom?'

"'Nad njegovimi morilci.'

"'Ali jih poznam?'

"'Dajte jih poiskati.'

"'Zakaj vendar. Vaš brat se je vsekakor s kom spril in padel dvoboju. Vsi ti starci vojaki si dovoljujejo razuzdanosti, ki so se jim pod cesarjevo vlado štele v dobro, a so jim zdaj edino v škodo. Tudi naši prebivalci juga ne ljubijo niti vojakov niti razuzdanosti.'

"'Gospod, mu pravim, 'ne prostim vas zaradi samega sebe. Jaz budem plakal in se maščeval, to je vse; toda moj ubogi brat ima ženo. Če bi se mi pripetila kakša nesreča, bi ta uboga oseba umrla glad, kajti redila sta jo samo bratova plača in moje delo. Poskrbite za to, da dobi od vlade majhno pokojnino.'

"'Vsaka revolucija ima svoje katastrofe,' odvrne gospod Villefort, 'vaš brat je njeni žrtev; to je sicer nesreča, a vrla vam zato ni odgovorna. Če bi imeli soditi vse, kar so prizadeli Napoleoni pristaši v času svoje moči kraljevin pristašem, bi morali morda oboditi vašega brata na smrt. Vse se vrši naravno, kajti to je le povračilo za storjene krivice.'

"'Kako, gospod? vzkljuknem. 'Ali je mogoče, da govorite z menoj tako kot državni uradnik?'

"'Vsi ti Korzi so blazni, pri moi duši, da res,' odvrne gospod Villefort. 'In še vedno mislimo, da je njihov rojak cesar. Motite se glede časa, moj ljubi. Pred dvema mesecema bi vam bil lahko ustregel, a zdaj je prepozno; pojdi torej, in če ne greste sami, vam moram dati spremstvo!'

"'Gledam ga trenutek, da bi sposnal, če bi imela morda obnovljena prošnja kak uspeh. Ta človek je bil iz skale. Zato se mu približam in zašepečem na uho: (Nadaljevanje sledi.)

NASVETI

za dom, kuhinjo in gospodinjstvo
Urejuje Mrs. S.

BODOGE PRIREDITVE NAŠIH DRUSTEV IN KLUBOV

Redna mesečna seja direktorja org. Slov. Doma, vsak tretji torek v mesecu ob 8 zvečer v Tamšetovih prostorih.

2. avgusta. Izlet društva Lilijs na Gavzodovo farmo.

16. avgusta. Velik piknik org. Slov. Doma v Arcadian Inn parku, na Highway 15 (W. Greenfield Ave.), pol milje od Waukesha okrajne meje.

16. avgusta. 30-letnica društva Sv. Jožefa št. 103 K. S. K., na cerkvenih prostorih v West Allisu.

23. avgusta. Društvo Lilijs.

23. avgusta. Društvo Sv. Ivan Nepomuk št. 20 JPZS, Sheboygan, Wis., piknik v šumi Cenka Runtasa.

13. septembra. Društvo "V Slogi je moč" št. 13 J. P. Z. S., velik piknik v proslava 10-letnice v Deuster Grove, New Coeln. (Howell Ave., pol milje južno od Grange Ave.)

24. oktobra. Proslava petnajstletnico društva Bratski Dom št. 11 J. P. Z. S., v Jeffersonovih dvorani na Fond du Lac Ave.

25. oktobra. Društvo Sestre Slovenije št. 9 JPZS, "Pillow Case Card Party" v Frank Kraljevih dvorani, popoldne in zvečer.

1. novembra. Praznovanje 10-letnice Žen. Pev. Kluba "Planinska Roža" v SST. dvorani.

KOLENZ ANTON, 631 So. 6th St. — Tel.: Broadway 1421.

KOMAR'S TAVERN, 6330 W. Greenfield Ave. — Tel.: Greenfield 9533.

KOVAČIĆ MATH in ANTONIA, 1631 W. Bruce Street.

KOSTANJEVEC ANTON, 1217 So. 61st Street. — Tel.: Greenfield 0536.

KOZMUT WENZEL, Beloit Rd. Tel.: Greenfield 4113.

LENKO JOHN, 929 South Ch St. — Tel.: Orchart 5927.

MAREK ANNA, 1712 W. Pierce St. — Tel.: Orchart 6685.

MARN JOSEPH, 1101 So. 2nd St. — Tel.: Orchart 1918.

MAYER FRANK, 801 So. Barclay St. — Tel.: Orchart 3858.

MICHINER FRANK, 1001 So. 2nd St. — Tel.: Orchart 2240.

MILNER FRANK, 1001 So. 2nd St. — Tel.: Orchart 2241.

MILNER FRANK, 1001 So. 2nd St. — Tel.: Orchart 2242.

MILNER FRANK, 1001 So. 2nd St. — Tel.: Orchart 2243.

MILNER FRANK, 1001 So. 2nd St. — Tel.: Orchart 2244.

MILNER FRANK, 1001 So. 2nd St. — Tel.: Orchart 2245.

MILNER FRANK, 1001 So. 2nd St. — Tel.: Orchart 2246.

MILNER FRANK, 1001 So. 2nd St. — Tel.: Orchart 2247.